

KEUZESTAGE FORENSISCHE PSYCHIATRIE

Inleiding

De Forensische Zorgspecialisten is een organisatie voor forensische zorg. Het behandelingsaanbod van de Van der Hoeven Kliniek en de Waag (beiden onderdeel van De Forensische Zorgspecialisten) richt zich op mensen die vanwege hun ernstig grensoverschrijdende gedrag met justitie in aanraking zijn gekomen of dreigen te komen, waarbij is geconcludeerd dat er sprake is van een psychische stoornis.

De behandeling vindt intramuraal en transmuraal plaats via de Van der Hoeven Kliniek of ambulantly via een van de vestigingen van de Waag. In de kliniek zijn patiënten opgenomen in het kader van de Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden (Bvt) of op grond van de wet Verplichte ggz (Wvvggz).

De Forensische Zorgspecialisten heeft jaarlijks vier tot zes stageplaatsen beschikbaar voor arts-assistenten psychiatrie.

Tijdens de keuzestage maakt u kennis met psychopathologie die tot grensoverschrijdend gedrag of het plegen van delicten heeft geleid. Doorgaans voldoen patiënten aan de criteria voor één of meerdere persoonlijkheidsstoornissen en wordt hun gedrag gekenmerkt door agressieve impulsdoorbraken en/of psychopathische trekken. Daarnaast is bij een deel van de patiëntenpopulatie sprake van een psychotische of andere as I-stoornis.

Vrijwel geheel voorbehouden aan de forensisch werkende psychiater is het behandelen van patiënten met een seksuele deviatie. Onderdeel van deze behandeling is het bieden van medicamenteuze ondersteuning in de vorm van libidoremmering en het begeleiden van de patiënt in diens keuze.

Omgang met deze patiënten en hun systeem, alsmede het geven van psycho-educatie, vereist het ontwikkelen van specifieke vaardigheden in de gespreksvoering. Het waarborgen van de veiligheid vormt daarin een belangrijk onderdeel. U leert inschatten hoe groot de kans is op risicovol gedrag en hoe u dit het beste kunt verminderen. Dat is niet alleen in de forensische psychiatrie een basisvaardigheid. In elke loopbaan in de geestelijke gezondheidszorg is het van belang om een passend risicomanagement te hanteren. Tijdens deze stage wordt u daarin getraind.

Werkzaamheden

De keuzestage forensische psychiatrie duurt een half jaar of een (0,8 tot 1 fte) en kan zowel bij de Van der Hoeven Kliniek te Utrecht als bij vestiging van de Waag in Utrecht worden gedaan. In alle gevallen begint de stage met een aantal introductiedagen, waarin kennis wordt gemaakt met de gehele kliniek en polikliniek.

De arts-assistent is betrokken bij alle fases van de behandeling. Dat begint bij het verzorgen van intakes van nieuwe patiënten; voor de klinisch werkende psychiaters is dat meestal in detentie.

In de eerste fase van de behandeling voert de arts-assistent forensisch psychiatrische diagnostiek uit en neemt risicotaxaties af. Daarnaast is er gelegenheid tot deelname aan aanvullend psychodiagnostisch onderzoek, zoals persoonlijkheidsonderzoek. Voor collegae behandelaren is de arts-assistent beschikbaar om te adviseren over (psychiatrische)

diagnostiek, zoals ADHD, depressie, impulsdoorbraken, psychotische symptomen en verslavingsproblematiek.

De psychiater in opleiding verleent psychiatrische zorg aan een eigen patiëntenbestand. Psychiaters van de Waag bouwen een caseload op van 30 tot 40 cliënten. Psychiaters in de kliniek dragen zorg voor twee leefgroepen, met elk tien tot twaalf patiënten. Het uitvoeren van medicamenteuze behandeling en het geven van psychotherapie (individueel of in groepsverband) staan daarin centraal.

Daarnaast nemen psychiaters van de kliniek deel aan diverse multidisciplinaire besprekingen. Dat is onder meer de diagnostiekbepreking, waarin het voorlopige behandelingsplan wordt opgesteld; de indicatiestaf, waarin het behandelingsplan wordt getoetst aan de visie van de patiënt en tot slot de dagelijkse vergadering, waarin de voortgang, traject-, en behandelingsplannen van alle patiënten worden besproken.

Aan deze besprekingen nemen vertegenwoordigers van alle disciplines deel. Dat zijn onder andere vakdocenten voor onderwijs, kunst, sport en arbeidstraining, geestelijk verzorgers, groepsbegeleiders, psychotherapeuten, psychiaters, psychodiagnostici, wetenschappelijk onderzoekers, verpleegkundigen en maatschappelijk werkers.

Psychiaters van de Waag nemen wekelijks deel aan het intakeoverleg en de intervisie. Tevens bestaat de mogelijkheid om onder supervisie een rapportage Pro Justitia te maken met psychiaters die ook aan het NIFP verbonden zijn.

Alle arts-assistenten draaien mee in de 24-uurs bereikbaarheidsdiensten, onder supervisie van één van de psychiaters en met een maximum van vier diensten per maand. De werkzaamheden gelden alleen voor de klinische patiënten, zijn over het algemeen rustig en kunnen meestal telefonisch worden afgedaan.

Supervisie en deskundigheidsbevordering

Zowel de supervisie (wekelijks) als het mentoraat wordt door ervaren forensisch psychiaters verzorgd.

Tijdens de werkbegeleiding worden de (soms ingewikkelde) medicamenteuze behandelingsmogelijkheden onderwezen. Eenmaal per maand nemen de psychiaters gedurende twee uur deel aan forensisch psychiatrisch onderwijs. Deze bijeenkomsten vinden plaats in Utrecht. Eenmaal per jaar is er een refereerdag in samenwerking met Fivoor en de Oostvaarderskliniek.

De Waag

Alle nieuwe medewerkers van de Waag nemen tijdens hun eerste dienstjaar deel aan deskundigheidsbevordering. Dit bestrijkt het forensisch psychiatrisch en het psychotherapeutische spectrum van stoornissen met de bijbehorende behandelmodaliteiten volgens de laatste inzichten, gegeven door docenten verbonden aan de organisatie en vaak ook bij het RINO Groep werkzaam als docent. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere huiselijk c.q. relationeel geweld, agressieregulatieproblematiek, (pedo)seksuele delicten, exhibitionisme, kleptomanie en gezinsproblematiek.

Van der Hoeven Kliniek

Psychiaters van de kliniek volgen cursussen in het gebruik van risicotaxatieinstrumenten (Static, Stable, Acute). Daarnaast is er regelmatig een multidisciplinaire bijeenkomst, waarin gedurende een uur een actueel forensisch onderwerp wordt besproken.

Stage-evaluatie

Elke drie maanden wordt de keuzestage beoordeeld volgens richtlijnen van de RGS, met aan het eind van de keuzestage een eindbeoordeling door de keuzestageopleider.

Wetenschappelijk onderzoek

Deelname aan wetenschappelijk onderzoek behoort tot de mogelijkheden. Een wetenschappelijk onderzoeker begeleidt de opzet en methodologie van onderzoek en de publicaties.

De organisatie beschikt over een digitale bibliotheek, waar wetenschappelijke artikelen en proefschriften kunnen worden geraadpleegd. Daarnaast is op elke locatie een kleine bibliotheek te raadplegen.

Contactpersoon

J.A. Troelstra, psychiater en opleider psychiatrie, forensische psychiatrie
e-mail: jtroelstra@hoevenstichting.nl

Van der Hoeven Kliniek
Willem Dreeslaan 2 en Oudlaan 7
3515 GB Utrecht
Postbus 174
3500 AD Utrecht
tel. 030 - 275 82 75

De Waag - Utrecht
Oudlaan 9
3515 GA Utrecht
Postbus 1362
3500 BJ Utrecht
tel: 030 - 272 06 85